

Tárgy: restaurálási pályázat elszámolása

Ügyintézőnk: Dominkovitsné Szakács
Anita

Iktatószám: 18/ 62-2 / 2016

Hiv.szám:

Ügyintézőjük:

Melléklet:

**MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR
GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE
SOPRONI LEVÉLTÁRA**

Sopron, Fő tér 1.

Postacím: H - 9401 Sopron, Pf.: 82.

Tel./Fax: (+36 - 99) 312-198

e-mail: leveltar.sopron@gmail.com

URL: <http://www.leveltar.sopron.hu>

**A Magyar Nemzeti Levéltár Győr- Moson- Sopron Megye
Soproni Levéltára
18. századi kamarási számadáskönyveinek restaurálására
benyújtott pályázatának elszámolása**

Az MNL GyMSM Soproni Levéltára 1994-től folytatott szisztematikus állományvédelmi tevékenysége részeként az NKA Közgyűjteményi Kollégiuma a 3511/03893 pályázati azonosító számú támogatása értelmében a Kollégium 026/35/15 számú döntésének köszönhetően 680.000 Ft összegű vissza nem térítendő támogatást nyert a levéltár Kamarási Hivatalának (IV. A. 1009.) iratanyagában található 1768-as és 1774-es évi számadáskönyveinek restaurálására.

A kötetek az idő során víz és penészfertőzést szenvedtek, a papírtáblák hiányosak, szakadtak voltak. Különösen az 1768-as kötet első ívein volt jelentős tinta, víz és penész kár. Speciális feladatot jelentett, hogy az 1774-es kötetbe több bemellékelt lap volt, ezeket tartalmi kiegészítésként utólag, a tisztítás és a kötés megerősítése során a kötet részévé kellett tenni. Ezt azért is szükséges volt megtenni, mert a kötetek három darab kenderzsineg bordára fűzve szokatlanul vastag kendercérnával voltak összefűzve, amelyek mára meglazultak, szakadozottá váltak, így a kötetek kötését is meg kellett erősíteni. A kötetek az eredeti bordák felhasználásával újrakötésre kerültek, ugyancsak kicserélésre kerültek a sérült kötéstáblák, a borítópergamenek kiegészítésre, japán papíros kasírozásra kerültek. Az elveszett egykori címkék helyett 18. századi merített papírból más kötetek alapján rekonstrukciók készültek. Mindkét kötet az elhasználdott kötőszalagok helyett új zöld kötőszalagot kapott. A kötetek belívei teljes körűen tisztításra kerültek, a sérült lapok pedig papíröntéssel ki lettek pótolva.

Az elvégzett munkák jelentőségét az is aláhúzza, hogy a számadáskönyvek nemcsak a város gazdálkodásának, de olyan tudományoknak is fontos, gazdag forrásai, mint a művészettörténet. Az NKA támogatásának köszönhetően Sopron gazdag levéltári forrásbázisából két, a késő barokk korra vonatkozó egyedi dokumentumot sikerült megmenteni. Ezúton szeretnénk az NKA Közgyűjteményi Kollégiumának köszönetet mondani, hogy támogatásával a két számadáskönyv restaurálását lehetővé tette.

Sopron, 2016. március 23.

Dominkovitsné Szakács Anita
Dominkovitsné Szakács Anita
pályázati felelős

1. számú melléklet

1. számú melléklet

Szakmai beszámoló

Az 1768-as és 1774-es számadáskönyvek restaurálási dokumentációja

A Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára számára

a következő munkákat végeztük.

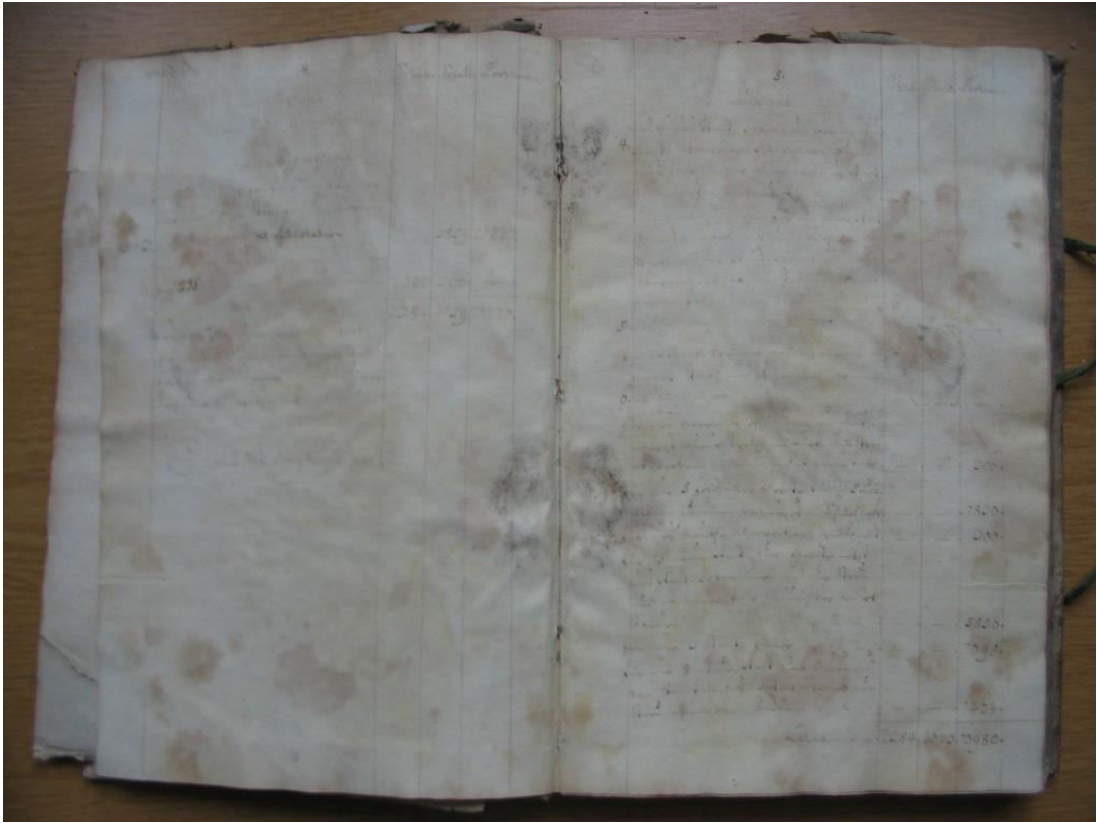
A restaurált dokumentumok:

- Sopron Város Kamarási Hivatalának számadáskönyvei (IV.A.1009.) 1768.
284 számozott oldal; mérete: 217 x 333 x 42 mm
- Sopron Város Kamarási Hivatalának számadáskönyvei (IV.A.1009.) 1774.
248 számozott oldal; mérete: 247 x 378 x 42 mm

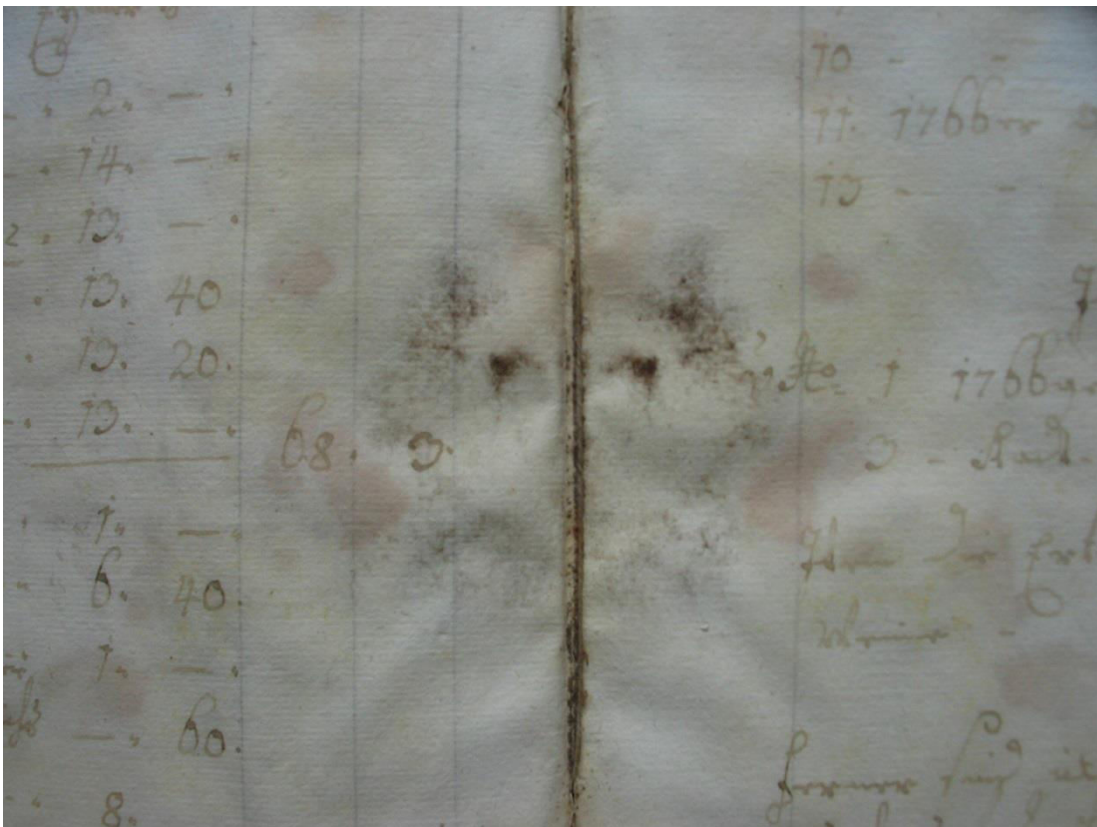
A dokumentumok állapota a restaurálás előtt:

1768-as

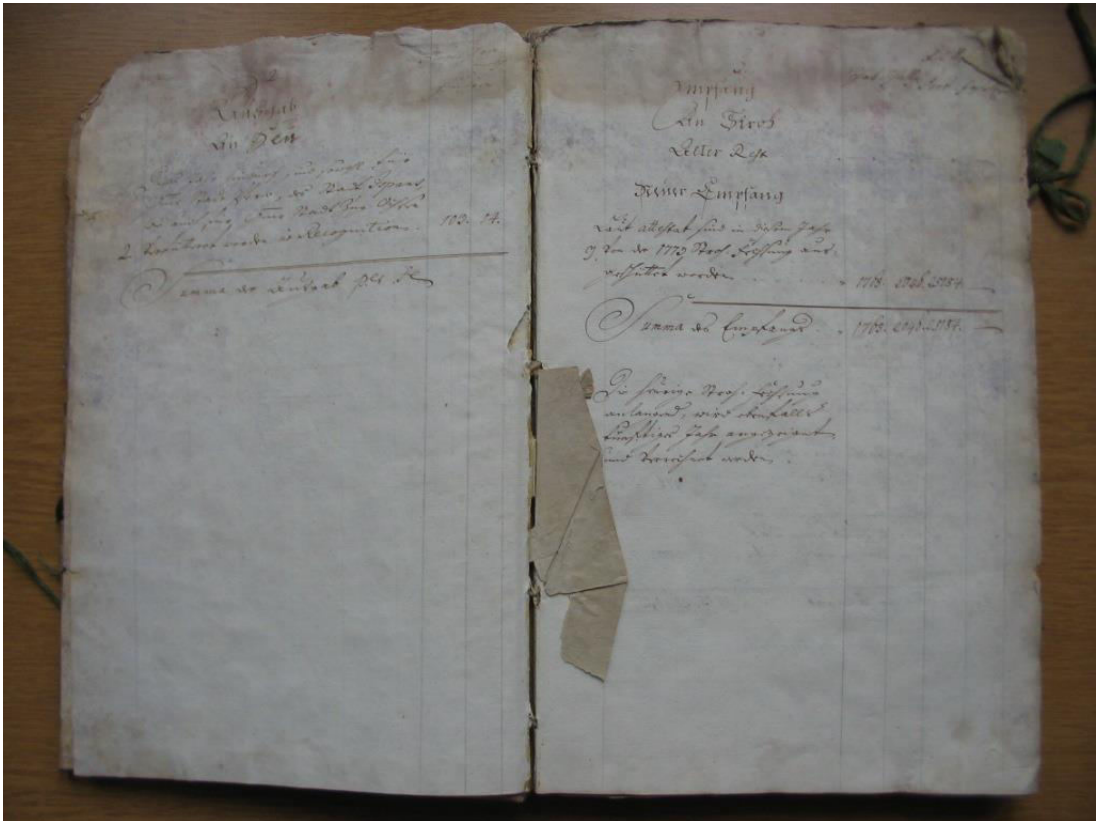
1768-as

1768-as

1774-es

1774-es

Egészpergamen kéziratos kötetek. **Víz- és penészfertőzést** szenvedtek, a borító pergamenek leváltak a táblákról, hiányosak, szakadtak, penészfoltosak.

A pergamenek krétázása pereg, más kötetekről rátapadt szennyeződések, töredékek vannak rajtuk.

A fedőlapról a címkék elvesztek, csak a körvonaluk kivehető.

A rongylemezből készült papír **táblák** az 1774-es kötet esetében penészesek, mállékonyak, hiányosak. Az előzékek fölázta és leváltak a táblákról.

A zöld **kötőszalagok** részben elvesztek, részben meggyengültek, hiányosak.

A kötetek 3 db kenderzsineg bordára **fűzve**, szokatlanul vastag kendercérnával. A fűzések meglazultak, szakadozottak. Az 1786-os végig fűzve, az 1774-es váltva.

Az előzékek a kötetek lapjaiból, az 1774-es-nél a rölapok kitépve.

A könyvtestek belsejében a **papíron** kiterjedt penészfoltok láthatóak, a köteteken végigvonuló penészfertőzés következtében az enyvezőanyag elbomlott, a papír mállik, hiányos. A cellulóz károsodása jelentős.

A különböző keverékű **tinták** a víz- és penészkár következtében halványultak, különösen az 1768-as kötet első ívein.

Az 1774-es-ben két be nem kötött lap a tartalmi kiegészítéseknek.

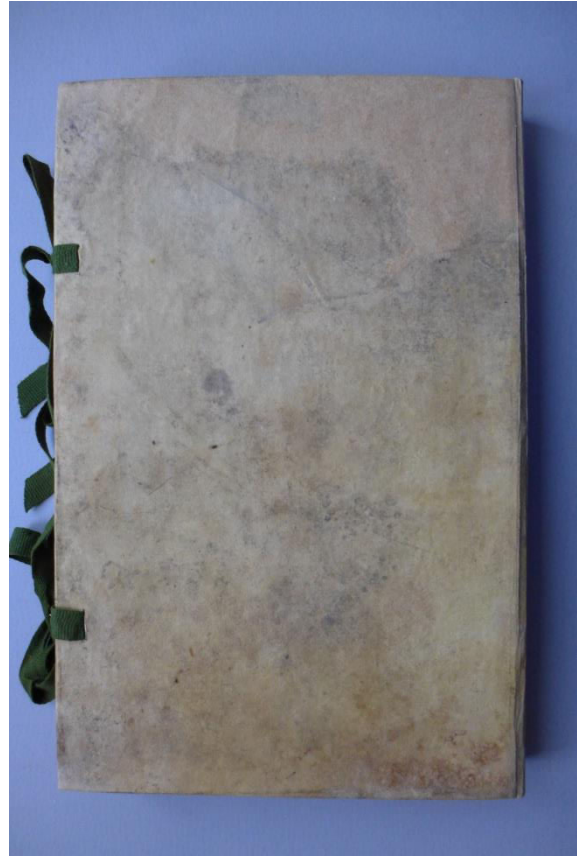
Elvégzett beavatkozások, felhasznált anyagok:

- Száraz tisztítás, portalanítás (ecsetelés, radírozás Wallmaster latex-szivaccsal), a kötetek szétszedése a fűzés mód dokumentálásával.
- Az 1768-as kötet pergamen kasírozó papírja beírt, számításokat, neveket tartalmaz. A kasírozásokat külön kezeltük (semlegesítés, öntés mint lent) és mellékeljük.

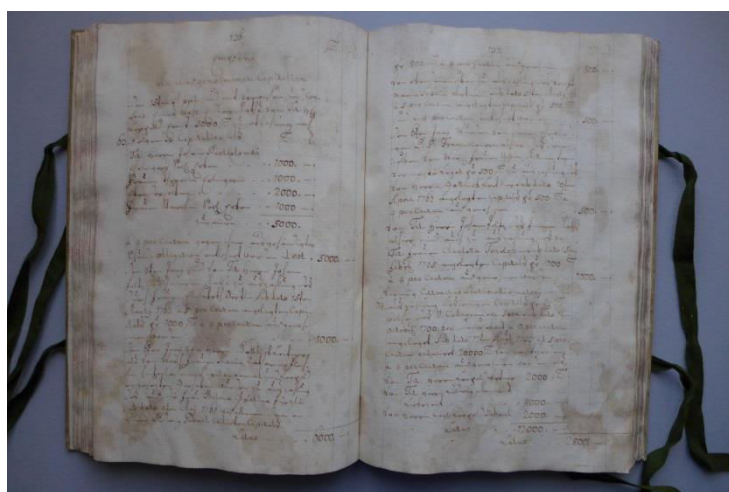
- A tinták vízérzékenységi vizsgálata során nem bizonyultak különösebben sérülékenyek. A papírok savtartalmát kötetenként 10-10 helyen mértük finomskálás indikátor papírral kontakt mérésekkel. 4 és 6 pH között váltakoztak a kapott értékek.
- Nedves kezelések: mosás többszöri meleg vízben, savtalanítás kalcium-hidroxid 8-9 pH-jú oldatában.
- Hiányok kiegészítése nedves közegű papíröntéssel (a pép Fabriano Ingres papírból és japán papírokból lett beőrölve, ISO 9706 minőségben). Utánervevészként az öntéskor metilcellulózzal kezeltük a levélpárokat.
- Az 1768-as kötet eredeti tábláit megerősítettük japán papírral (a ragasztó metilcellulóz), majd visszakerültek a kötetre. Az 1774-es könyv új szürkelemez táblákat kapott, a penészes és hiányos eredetieket mosás után mellékeltek.
- A köteteket az eredeti nyomán fűztük az eredeti bordákat felhasználva, egyedül az 1768-as fej bordáját cseréltük új kenderzsinegre.
- Az előzékek közül az 1768-as hátsó szétmállott lapjait nem mentettük meg, hanem az utolsó ív utolsó lapját ragasztottuk ki a táblára (keményítővel). Az 1774-es hiányzó röplapjait csíkkal jeleztük.
- A gerincekre japán papírból kasírozás került (enyv, keményítő).
- A borítópergamenek kiegészítése pergamenöntéssel (cellulóz- és pergamenrostok, pergamenenyv keverékével – a cellulózrostok japán papírból és Fabriano Ingres-ből őrölve, ISO 9706). Az új kasírozás japán papírból készült.
- Kötésrekonstrukció készítése. Az elveszett papír címkék helyett 18. sz-i merített papírból rekonstrukciót készítettünk (metilcellulózzal ragasztva).
- Új zöld kötőszalagok készítése danubia szalagból.

- Szürkelemez tároló doboz készítése.

A dokumentumok restaurálás után:

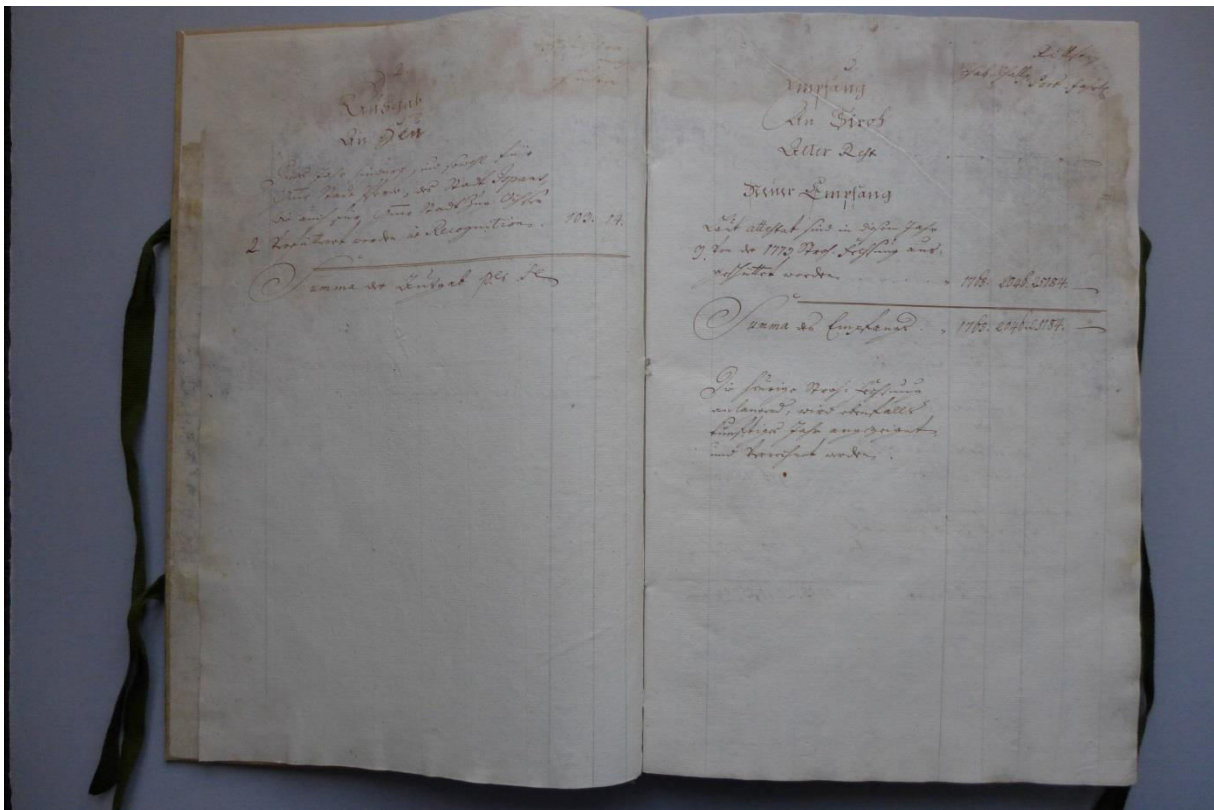
1768-as

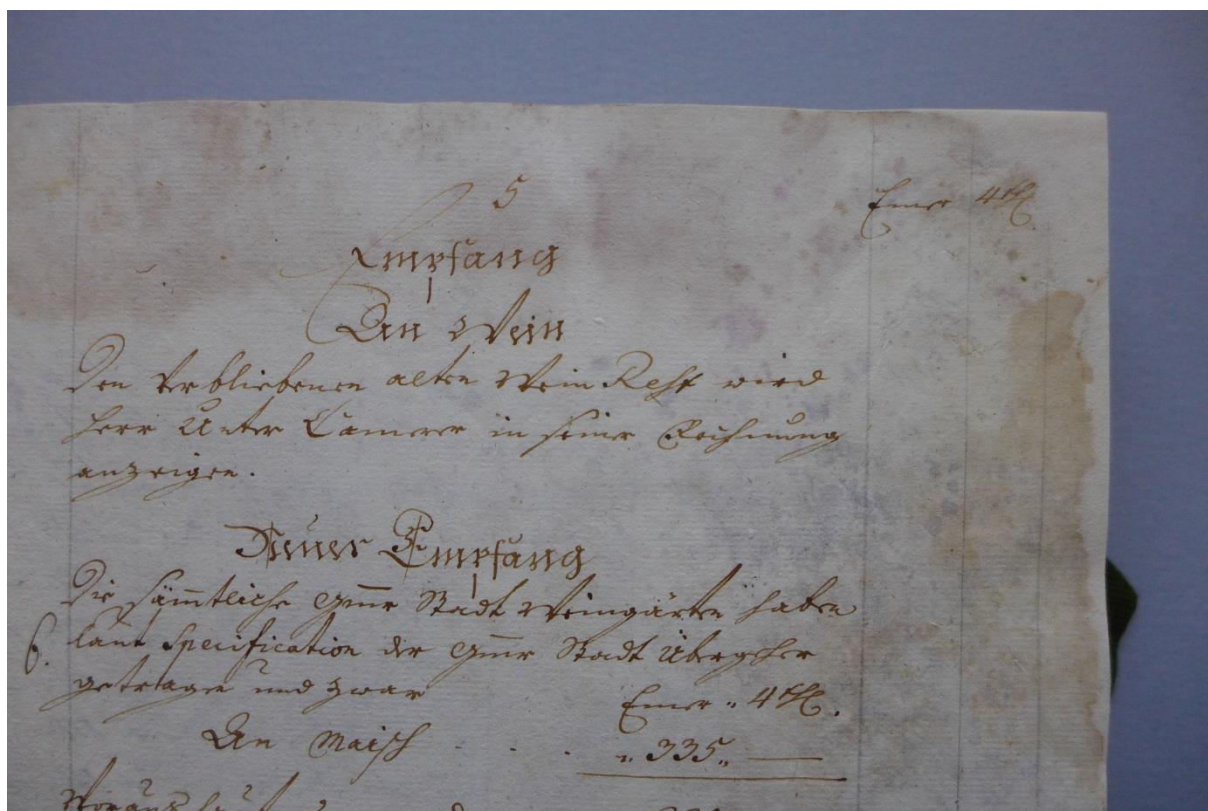
1768-as

1774-es

1774-es

1774-es

A munkát Kollár Zsuzsa restaurátor végezte.

Szentendre, 2016. január 15.

Fehrentheil H. H. H.

Fehrentheil Henriette

A Magyar Restaurátorok Egyesületének tagja

ARS ALBA Bt.
2000 SZENTENDRE
ALKOTMÁNY U. 14.
T: 26/315-456